

וְבֹא וְרָאָה, שְׁעַד עֲכָשׁוּ לֹא כְתוּב
 ה', וְלֹא נִרְאָה בְּקִסְמוֹ וּבְכַשְׁפֵּיו,
 וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ. וְעַכְשָׁו, פִּינֹן
 שֶׁהִתְקִין אֶת אֲתוֹנוֹ וְזָרְזָה בְּתַקּוּנֵי
 כַּשְׁפֵּיו בְּצַד הַדִּין לְקַלֵּל אֶת
 יִשְׂרָאֵל, הַקְּדִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אֶת מְלֶאֶךְ הַרְחָמִים לְמוֹלוֹ, וּבִשְׁם
 הַרְחָמִים, כְּדֵי לְסַתֵּר חַכְמָתוֹ
 וּלְהַטּוֹת אֶת אֲתוֹנוֹ מֵאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ,
 כְּמוֹ שְׁכָתוּב וַתֵּט הָאֲתוֹן מִן
 הַדֶּרֶךְ. דְּוָקָא מִן הַדֶּרֶךְ. וְעַל זֶה
 לֹא כְתוּב וַיִּתְיַצֵּב מְלֶאֶךְ הָאֱלֹהִים,
 וַיַּעֲמַד מְלֶאֶךְ הָאֱלֹהִים, אֲלֵא
 מְלֶאֶךְ ה', שֶׁל רַחֲמִים.

אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רָשָׁע,
 אִתָּה הִטְעַנְתָּ אֶת אֲתוֹנְךָ בְּכַשְׁפֶּיךָ
 בְּכַמְהָ צְדָדֵי דִין מוֹל בְּנֵי - אָנִי
 אֶעֱבִיר אֶת הַמְטָעֵן שֶׁלְּךָ וַיִּהְפֹּךְ
 מִדֶּרֶךְ זֶה. מִיַּד הַקְּדִים מְלֶאֶךְ
 רַחֲמִים לְשֹׁטֵן לוֹ. דְּוָקָא לוֹ, כְּמוֹ
 שְׁנִתְבָּאָר.

וְתֵרָא הָאֲתוֹן אֶת מְלֶאֶךְ ה' וְגו' .
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכִי לְמָה רָצִיתָ
 הֵיא, וּבְלָעַם שֶׁהִיָּה חֲכָם כֹּל כֶּף
 לֹא רָאָה? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, חֶסֶד
 וְשְׁלוֹם שְׁאוֹתוֹ רָשָׁע יִסְתַּפֵּל
 בְּמִרְאָה קְדוֹשׁ. אָמַר לוֹ, אִם כֶּף,
 הָרִי כְּתוּב נִפְלַ וְגִלּוֹי עֵינַיִם! אָמַר
 לוֹ, לֹא שְׁמַעְתִּי בְּזֶה דְבָר, וְלֹא
 אָמַר. אָמַר לוֹ, אָנִי שְׁמַעְתִּי.
 כְּשֶׁהִיָּה צְרִיף לְהִסְתַּפֵּל, הִיָּה נוֹפֵל
 וְרוֹאָה, וְכַעַת לֹא הִצְטַרֵּךְ
 לְהִסְתַּפֵּל.

אָמַר לוֹ, אִם כֶּף, בְּדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה
 יוֹתֵר הִיָּה עַל כָּל גְּבִיאי הָאָמוּנָה,
 שֶׁהוּא גִלּוֹי עֵינַיִם, רוֹאָה וּמִסְתַּפֵּל
 בְּכַבוֹד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהָרִי
 רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּלָעַם הִיָּה יוֹדֵעַ
 בְּכַשְׁפֵּיו בְּאוֹתָם כְּתָרִים תַּחְתּוֹנִים
 שְׁלֹמֶטָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (יְהוֹשֻׁעַ יג)
 וְאֵת בְּלָעַם בֶּן בַּעֲזַר הַקּוֹסֶם. קָרָאוּ
 הַכְּתוּב קוֹסֶם, שֶׁל טַנְפָּת
 הַטַּנְפוֹת, אֵיךְ יִסְתַּפֵּל בְּכַבוֹד
 רַבּוֹנוֹ? וְעוֹד, הָרִי אָמַר רַבִּי

וְתֵרָא חֲזִי, דְּעַד הַשְׁתָּא לֹא כְתִיב יי וְלֹא אֲתַחֲזִי
 בְּקִסְמוֹי וְחַרְשׁוֹי. וְהָא אִוְקָמוּהָ. וְהַשְׁתָּא
 כִּינֹן דְּאֲתַקִּין אֲתַנְיָה, וְזָרְזָה בְּתַקּוּנֵי תַרְשׁוֹי,
 בְּסִטְרָא דְדִינָא לְמִילַט לְיִשְׂרָאֵל, אֲקָדִים קְדָשָׁא
 בְּרִיף הוּא לְמִלְאָכָא דְרַחֲמֵי לְקַבְלֵיהָ, וּבְשִׁמְא
 דְרַחֲמֵי, בְּגִין לְסַתֵּר חַכְמָתָא דִּילֵיהָ,
 וְלֹאֲסִטְאָה לְאֲתַנְיָה מֵהָהוּא אֲרַחָא, כְּמָה
 דְכָתִיב, וַתֵּט הָאֲתוֹן מִן הַדֶּרֶךְ. מִן הַדֶּרֶךְ דִּיִּיקָא.
 וְעַל דָּא לֹא כְתִיב וַיִּתְיַצֵּב מְלֶאֶךְ הָאֱלֹהִים,
 וַיַּעֲמַד מְלֶאֶךְ הָאֱלֹהִים, אֲלֵא מְלֶאֶךְ יי דְרַחֲמֵי.
 אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, רָשָׁע, אִתָּה אֲטַעֲנָת
 לְאֲתַנְךָ בְּחַרְשֶׁךָ, בְּכַמְהָ סִטְרֵי דְדִינֵי
 לְקַבֵּל בְּנֵי. אָנָּא אֶעֱבִיר טְעוּנְךָ, וַיִּהְפֹּךְ מֵאֲרַחָא
 דָּא, מִיַּד אֲקָדִים מְלֶאֶכָא דְרַחֲמֵי לְשֹׁטֵן לוֹ. לוֹ
 דִּיִּיקָא. כְּמָה דְאֲתַמַּר.

וְתֵרָא הָאֲתוֹן אֶת מְלֶאֶךְ יי וְגו' . (במדבר כב) אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק, וְכִי אָמַאי חֲמָאת הֵיא,
 וּבְלָעַם דִּיהוּה חֲפִים כֹּל כֶּף לֹא חֲמָא. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, חֶסֶד וְשְׁלוֹם דִּיהוּהוּ רָשָׁע יִסְתַּפֵּל בְּחִיזוֹ
 קְדִישָׁא. אָמַר לֵיהָ, אִי הָכִי, הָא כְתִיב נוֹפֵל
 וְגִלּוֹי עֵינַיִם. אָמַר לֵיהָ לֹא שְׁמַעְנָא בְּהָא מִיַּדִּי
 וְלֹא אִימָא. אָמַר לֵיהָ אָנָּא שְׁמַעְנָא, דְכַד הוּהוּ
 אֲצִטְרִיף לְאִסְתַּפֵּלָא, הוּהוּ נִפִּיל וְחֲמֵי. וְהַשְׁתָּא
 לֹא אֲצִטְרִיף לְאִסְתַּפֵּלָא.

אָמַר לֵיהָ, אִי הָכִי, בְּדַרְגָּא עֲלָאָה יִתִּיר הוּהוּ
 עַל כָּל גְּבִיאי מְהִימְנוּתָא, דְאִיהוּ גִלּוֹי
 עֵינַיִם, חֲמֵי וְאִסְתַּפֵּל בִּיקְרָא דְקוֹדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא. וְהָא רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּלָעַם בְּחַרְשׁוֹי,
 הוּהוּ יָדַע בְּאִינוֹן כְּתָרִין תַּתְּאִין דְלַתַּתָּא, כְּמָה
 דְכָתִיב, (יְהוֹשֻׁעַ יג) וְאֵת בְּלָעַם בֶּן בַּעֲזַר הַקּוֹסֶם,
 קוֹסֶם קְרִיִּיהָ קָרָא, דְטַנּוּפָא דְטַנּוּפֵי, הִיף
 יִסְתַּפֵּל בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיָּה. וְעוֹד, הָא אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, בְּחִיזוֹ חַד דְחִזָּא לְפּוּם שְׁעָתָא, דְכָתִיב

שמעון, במראה אחד שראה לפי שעה, שפתיב ויגל ה' את עיני בלעם, התעקמו עיניו, ואתה אומר שהרי רואה בגלוי עינים ומסתפל בכבוד הקדוש ברוך הוא?

אמר לו, אני אחזר למולך, שלי ושליך צריך צחות. ודאי סודות תורה עליזים, ולא יכולים בני אדם לעמד עליהם. לכן אסור להקדים בדבר תורה עד שישמע דבר וידע אותו על בריו. באו לפני רבי שמעון ואמרו דבר לפניו.

פתח ואמר, (תהלים ח) מה אנוש פי תזכרנו וגו'. פסוק זה פשוטהו שממני העולם אמרו אותו בשעה שעלה ברצון הקדוש ברוך הוא לברא אדם. קרא לכתות פתות של מלאכי עליון והושיבם לפניו. אמר להם, אני רוצה לברא אדם. אמרו לפניו, (שם מט) ואדם ביקר בל ילין וגו'. הושיט הקדוש ברוך הוא אצבעו ושרף אותם. הושיב פתות אחרות לפניו. אמר להם, אני רוצה לברא אדם. אמרו לפניו, מה אנוש פי תזכרנו? מה טיבו של אדם זה? אמר להם, בן אדם שיהיה בצלם שלנו, שתהיה חכמתו עליונה מחכמתכם.

ביון שברא אדם, וחסא, ויצא זכאי לפניו, באו עז"א ועז"ל, אמרו לפניו: פתחון פה יש לנו אליך, הרי בן אדם שעשית חטא לפניך! אמר להם: אלמלא תהיו מצויים אצלם וכו'. מה עשה הקדוש ברוך הוא? הפילם מדרגתם הקדושה מהשמים.

אמר רבי שמעון, כעת השבתי לשאלתכם, שבלעם אמר נפל ויגלוי עינים. אם נאמר שלא היה כן, ושבחים היה משבח את עצמו - איך יכתב הקדוש ברוך הוא דבר כוזב בתורה?! ואם

ויגל יי את עיני בלעם, אתעקמו עיניו, ואת אמרת דהוה חמי בגלוי דעיינין, ואסתפל ביקרא דקודשא בריך הוא.

אמר ליה, אנא אהדרנא לקבלך. דידי ודידך בעי צחותא. ודאי רזי אורייתא עלאין, ולא יכלין בני עלמא למיקם עליהו. בגין כן אסיר לאקדמא במלה דאורייתא, עד דישמע מלה וידע לה על ברייה. אתו לקמיה דרבי שמעון אמרו מלה קמיה.

פתח ואמר, (תהלים ח) מה אנוש פי תזכרנו וגו', האי קרא אוקמוה, דממנן דעלמא אמרוה, בשעתא דסליק ברעותיה דקודשא בריך הוא למברי אנשא. קרא לכתות פתות דמלאכי עלאה, ואותיב לון קמיה. אמר לון, בעינא למברי אדם. אמרו קמיה, (תהלים מט) ואדם ביקר בל ילין וגו'. אושיט קדשא בריך הוא אצבעא דיליה, ואוקיד לון. אותיב פתות אחרנין קמיה, אמר לון בעינא למברי אדם. אמרו קמיה, (דף ר"ח ע"א) מה אנוש פי תזכרנו. מה טיבו דבר נש דא. אמר לון, בר נש דיהא בצלמא דידן, דיהא חכמתא דיליה, עלאה מחכמתכון.

ביון דברא אדם, וחסא, ונפק בדימוס קמיה, אתו עז"א ועז"ל, אמרו קמיה, פתחון פה אית לן גבך, הא בר נש דעבדת חטי קמך. אמר להו, אלמלא תהוון שכיחי גבייהו וכו'. מה עבד קדשא בריך הוא. אפיל לון מדרגא קדישא דלהון מן שמיא.

אמר רבי שמעון, השתא אהדרנא לתיובתיכו. דבלעם אמר נופל ויגלוי עינים, אי נימא דלא הוה הכי, ושבוחי קא משבח גרמיה, הין יכתוב קדשא בריך הוא מלה כדיבא באורייתא. ואי מלה דקשוט היא,